

Den fremrykkede evaluering af reform af førtidspension og fleksjob:

Der er fuld gang i evalueringen af FØP-reformen.

- Dels er der offentliggjort en hovedrapport om evaluering af reglerne om førtidspension og fleksjob
- Dels har forligskredsen bag reformen af førtidspension og fleksjob har drøftet en fremrykket devaluering af reformen. På den baggrund et lovforslag om præcisering af indholdet i en del af reglerne på området fremsat i Folketinget (L193/2018).

Forhandlingerne om evalueringen af resten af reformen skulle – efter sigende – være gået i gang.

Om hovedrapporten – hovedkonklusioner – kort uddrag af rapporten:

Flere i ordninger med en vis tilknytning til arbejdsmarkedet

Siden reformen trådte i kraft i 2013, har den samlede aktivitet på reformområdet ligget stabilt. Udviklingen dækker over, at aktiviteten i ressourceforløb og førtidspension har været lavere end forudsat, mens aktiviteten i fleksjobordningen ligger over det forudsatte i reformen.

Det kan konstateres, at der efter reformen samlet set er færre i varig passiv forsørgelse på førtidspension og flere i ordninger med en vis tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket også var intentionen med reformen.

Borgertilfredsheden er forholdsvis høj

Evalueringen viser, at størstedelen af borgerne er tilfredse med deres forløb og tilkendelse af ydelse.

Især er borgere i fleksjobordningen og på førtidspension tilfredse, og stort set ingen på disse to ordninger er utilfredse med deres forløb eller ydelse.

Blandt borgere i ressourceforløb er tilfredsheden mindre – her er omkring halvdelen tilfredse. Det er de unge og personer med psykisk sygdom, der er mest tilfredse med deres ressourceforløb.

Aktiviteten i fleksjobordningen er større end ventet

Fleksjobordningen rummer i dag en stor gruppe borgere, der er ansat med en lav ugentlig arbejdstid, og der er generelt stor tilfredshed med fleksjobordningen blandt både borgere, virksomheder og kommuner. Fra reformens start og til i dag er der oprettet mere end 25.000 fleksjob med en arbejdstid på 10 timer eller mindre – det er mere end forventet. Dertil har der siden reformen været en faldende arbejdstid i ordningen. Før reformen var det ikke attraktivt at oprette fleksjob med en lav ugentlig arbejdstid, men i dag er der relativt mange borgere, der er i støttet beskæftigelse i fleksjobordningen med en lav ugentlig arbejdstid. Før reformen ville en stor del af disse borgere med stor sandsynlighed have været på førtidspension eller ledighedsydelse. På trods af, at der er oprettet et stort antal fleksjob med en lav ugentlig arbejdstid, er det kun i begrænset omfang lykkedes at skabe progression i den ugentlige arbejdstid i fleksjobbene.

Ressourceforløbene er ikke fuldt implementeret

Ordningen om ressourceforløb er taget i brug i alle landets kommuner, og i dag er der mere end 20.000 igangværende ressourceforløb. Implementeringen af ressourceforløbene er foregået langsommere end forventet og er fortsat i gang. Evalueringen viser, at der er udfordringer med at iværksætte

beskæftigelsesrettede indsatser, herunder særligt de virksomhedsrettede indsatser i ressourceforløbene. Det fremgår, at:

☑ 38 procent af borgerne i ressourceforløb ikke modtager en beskæftigelsesrettet indsats i løbet af det første år i ressourceforløbet.

☑ Alene 21 procent af borgerne i ressourceforløb modtager en virksomhedsrettet indsats i løbet af det første år i ressourceforløbet.

Både i det tværfaglige rehabiliteringsteam og blandt de koordinerende sagsbehandlere er der enighed om, at der er brug for virksomhedsrettede indsatser i langt størstedelen af forløbene. Men når sagen overgår til den koordinerende sagsbehandler, og rehabiliteringsteamets indstilling skal udmøntes i forløbet, kan det konstateres, at der opstår en udfordring med eksekveringen. I forhold til de sociale indsatser i ressourceforløbene er det en udfordring, at der hverken lokalt til administrativt brug eller lokalt til analytisk brug findes dækkende socialdata, der kan belyse dette i tilstrækkeligt omfang.

Rehabiliteringsteam og sundhedsmodellen er succesfuldt implementeret

Rehabiliteringsteam arbejder tværfagligt med inddragelse af borgeren, og langt hovedparten af borgerne er tilfredse med processen før, under og efter mødet med rehabiliteringsteamet og oplever at blive inddraget heri....

Læs hele rapporten her: <https://star.dk/media/5870/hovedrapport-foep-fleks-160318-final.pdf>

Om devalueringen og lovforslaget:

Devalueringen

Gennemgangen af 78 sager peger på, at der i praksis er forskellige forståelser af, hvordan kravet til dokumentation i de gældende bestemmelser i lov om social pension fortolkes, og at der i nogle tilfælde anlægges en fortolkning af reglerne, som stiller større krav til dokumentationen, end det var tilsigtet med reformen.

Det ser i nogle sager ud som om, at kommunerne fortolker loven således, at kravet om dokumentation kun kan opfyldes, hvis borgeren har deltaget i et ressourceforløb.

Dette peger på, at det ikke er tilstrækkeligt klart i lovgivningen, hvilke borgere der kan tilkendes førtidspension, uden at de først har været i ressourceforløb. Det har betydet, at nogle kommuner har fortolket reglerne strammere end andre og har sendt borgere i ressourceforløb, selv om de kunne have fået en førtidspension.....

Forligskredsen er enig om at præcisere reglerne, så borgere ikke visiteres til ressourceforløb, hvis deres arbejdsevne ikke kan udvikles. Samtidig vil forligskredsen sikre, at tilkendelse af førtidspension bliver mere ensartet på tværs af kommuner.

Det samlede reformområde er ved at blive evalueret, og på baggrund af evalueringen vil forligskredsen drøfte, om der er behov for yderligere justeringer af reformområdet, der blandt andet omfatter ressourceforløb, fleksjob og førtidspension.

Grundlaget for den aktuelle del af evalueringen:

- En gennemgang af 78 konkrete sager fra landets seks største kommuner
- En redegørelse fra Ankestyrelsen, hvor Ankestyrelsen gennemgår praksis i sager, hvor kommunen har truffet afgørelse om ressourceforløb, og hvor borgeren har klaget over, at der ikke er tilkendt førtidspension.

Lovforslag 193 2018
Redigeret af Susanne Wiederquist

- En kvantitativ analyse af omfanget af og udviklingen i den kommunale variation i tilkendelser af førtidspension.

Lovforslaget - Det foreslås, at de nye regler skal træde i kraft 1. juni 2018

Lovforslag skal skabe klarhed om to ting:

- Dokumentationskravet for at få tilkendt en førtidspension kan i visse tilfælde være opfyldt, uden at borgeren har deltaget i et ressourceforløb.
- Det er en forudsætning for at iværksætte ressourceforløb, at kommunen kan pege på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan udvikle sin arbejdsevne.

Lovændringen udvider ikke retten til førtidspension. Det forventes imidlertid, at en mindre andel førtidspensionister vil få en tidligere tilkendelse i tråd med intentionerne i reformen.

Det er intentionen med reglerne, at der skal iværksættes ressourceforløb, når der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og kan udvikle sin arbejdsevne.

Regelændringen skal således sikre, at der ikke er tvivl om, at der kan ske tilkendelse af førtidspension uden forudgående ressourceforløb i sager, hvor det

1) på grund af særlige forhold (helbredsmæssige) er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres, men også i sager, hvor det

2) er dokumenteret, at det er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres.

Formålet med lovforslaget er at præcisere reglerne, således at der ikke iværksættes ressourceforløb udelukkende for at opfylde dokumentationskravet, og således at borgere ikke kommer i klemme som følge af uklarhed om dokumentationskravet.

Når der er tale om borgere med komplekse problemer og en meget lille arbejdsevne, kan det være vanskeligt at afgøre, om førtidspension eller ressourceforløb er den rigtige løsning. Der er tale om en konkret vurdering af borgerens funktionsevne sammenholdt med en vurdering af, om der er tale om en varig eller midlertidigtilstand.

Det er ikke eksplicit anført i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, hvornår et ressourceforløb er relevant.

Det foreslås derfor, at det præciseres i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, at ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen, og at det samtidig tydeliggøres, at et ressourceforløb ikke er relevant, hvis det allerede er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb.

Med den foreslåede ordning er det således en forudsætning for at iværksætte et ressourceforløb, at der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen, og på sigt forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, fx i et fleksjob.

Inden der visiteres til et ressourceforløb, skal kommunen vurdere, om det kan forventes, at borgeren vil kunne udvikle sin arbejdsevne i et ressourceforløb. Der skal visiteres til

ressourceforløb, hvis der på sigt er en mulighed for, at borgerens arbejdsevne kan udvikles i en sådan grad, at borgeren vil kunne blive i stand til at have indtægtsgivende arbejde i form af ordinære timer eller i et fleksjob - eventuelt efter gennemførelse af en uddannelse. Er dette ikke tilfældet, skal kommunen vurdere, om der i stedet skal indledes en sag om førtidspension.

Der skal således ikke iværksættes ressourceforløb, hvis det enten er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et sådant forløb.

Ændringerne i reglerne:

Ressourceforløb - gældende:

LAB §68a,stk. 2. Personer, hvor det som følge af svær sygdom eller på grund af betydelige funktionsnedsættelser er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle deres arbejdsevne i et ressourceforløb, er undtaget fra stk. 1.

Lovforslaget: LAB §68a,stk. 2. Ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen. Hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes.

I de specielle bemærkninger til reformen fremgår det, at personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, er undtaget fra ressourceforløb og stadig skal kunne tilkendes førtidspension. Det kan fx være personer med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller at sygdommen er hastigt accelererende.

Det har vist sig, at der i praksis har udviklet sig forskellige forståelser af, om reglernes krav til dokumentation betyder, at kommunerne altid skal iværksætte et ressourceforløb, hvis det ikke kan udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles gennem et ressourceforløb.

Det foreslås derfor, at det præciseres, at ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen.

Det foreslås endvidere, at det præciseres, at et ressourceforløb ikke iværksættes, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb.

Tilkendelse af førtidspension- gældende: Pensionslovens §16, Stk. 2. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres.

Lovforslaget: Pensionslovens §16, Stk. 2. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Lovforslag 193 2018
Redigeret af Susanne Wiederquist

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at kravet til dokumentation anses som opfyldt, når

- helbredsoplysninger i sig selv dokumenterer, at der er ret til førtidspension (helt åbenbart på grund af særlige forhold),
- helbredsoplysninger sammen med øvrige oplysninger om borgerens ressourcer, personlige og faglige kompetencer, samt oplysninger om resultatet af indsatser borgeren har modtaget for at udvikle arbejdsevnen, uden at borgeren har deltaget i ressourceforløb, dokumenterer, at der er ret til førtidspension (helt åbenbart på grund af dokumentation), eller

Kravet om dokumentation betyder på den ene side, at kommunerne skal sikre, at ressourceforløb rent faktisk iværksættes i de sager, hvor det er relevant, og på den anden side, at kommunerne skal tilkende førtidspension, selvom der ikke er gennemført et ressourceforløb, hvis der er dokumentation for, at det er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles. Det er fortsat en betingelse for tilkendelse af førtidspension, at nedsættelsen af arbejdsevnen er varig og af et sådant omfang, at den pågældende uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

Endelig er der tale om en præcisering, som sikrer overensstemmelse mellem ordlyden i § 16, stk. 2, og § 18, stk. 1, således at der ikke er tvivl om, at der for alle aldersgrupper gælder en forudsætning om, at de tiltag, der iværksættes skal være relevante, forstået som, at der skal være et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen.

Læs hele lovforslaget her:

http://www.ft.dk/ripdf/samling/20171/lovforslag/l193/20171_l193_som_fremsat.pdf